

ДО 85-РІЧЧЯ
ХАРКІВСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АКАДЕМІЇ КУЛЬТУРИ

УДК 001.817:378.4(477.54-25)ХДАК "1964/1991"

М. М. КАНІСТРАТЕНКО, Г. Ю. НОВІКОВА

ПІДГОТОВКА ДИСЕРТАЦІЙНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВИКЛАДАЧАМИ ХАРКІВСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АКАДЕМІЇ
КУЛЬТУРИ (1964–1991 РР.)

Висвітлюються діяльність науково-педагогічних працівників з підготовки кандидатських і докторських дисертацій, її результативність, аналізується основна проблематика наукових досліджень.

Ключові слова: дисертаційні дослідження, бібліотечна справа, культурно-освітня робота, мистецтвознавство, історія культури, науковий ценз.

Освещаются деятельность научно-педагогических работников по подготовке кандидатских и докторских диссертаций, ее результативность, анализируется основная проблематика научных исследований.

Ключевые слова: диссертационные исследования, библиотечное дело, культурно-просветительная работа, искусствоведение, история культуры, научный ценз.

The work of scientific and teaching staff at Candidate of Sciences and Doctor of Sciences theses, its effectiveness are examined. The main problems of scientific research are analyzed.

Key words: dissertation research, librarianship, cultural and educational work, art criticism, history of culture, scientific qualifications.

Із середини 50-х рр. ХХ ст. в Харківському державному бібліотечному інституті почалися докорінні зміни, пов'язані із започаткуванням підготовки фахівців за новою для України спеціальністю — «культурно-освітня робота». Подібне розширення профілю інституту було зумовлене зростаючою потребою комуністичного режиму в значній армії професійних пропагандистів домінуючої ідеології через існуючу розгалужену мережу закладів культури клубного типу, численні самодіяльні народні колективи. Перші масові випуски культосвітніх працівників-керівників самодіяльних театральних, хорових, інструментальних колективів, створення відповідних спеціальних кафедр і самостійного факультету культурно-освітньої роботи привели до чергової реорганізації інституту. Згідно з дозволом Ради Міністрів СРСР Рада Міністрів Української РСР прийняла постанову від 14 листопада

1964 р. № 1153 про реорганізацію Харківського державного бібліотечного інституту в Харківський державний інститут культури (ХДІК) [1].

На момент реорганізації інституту навчально-виховний процес забезпечувався 14-ма кафедрами, на яких працювало 119 штатних викладачів. Це кафедри:

1. Марксизму-ленінізму — 9 штатних викладачів (7 канд. наук, доц.);
2. Історії — 5 штатних викладачів (4 канд. наук, доц.);
3. Літератури — 8 штатних викладачів (5 канд. наук, доц.);
4. Бібліотекознавства — 10 штатних викладачів (3 канд. наук, доц.);
5. Бібліотечних фондів і каталогів — 5 штатних викладачів;
6. Бібліографії — 10 штатних викладачів (3 канд. наук, доц.);
7. Дитячої літератури та бібліотечної роботи з дітьми — 5 штатних викладачів (1 канд. наук, доц.);
8. Культурно-освітньої роботи — 11 штатних викладачів (4 канд. наук, доц.);
9. Теорії музики та фортепіано — 11 штатних викладачів;
10. Хорового диригування — 12 штатних викладачів (1 доц.);
11. Народних інструментів — 8 штатних викладачів;
12. Режисури — 10 штатних викладачів (3 канд. наук, доц.);
13. Іноземних мов — 8 штатних викладачів (1 канд. наук, доц.);
14. Фізичного виховання — 4 штатні викладачі [2, арк. 15].

Тобто зі 119 штатних викладачів тільки 32 мали наукові ступені кандидата наук та/чи вчені звання доцента. До того ж на 5-ти загальнонаукових кафедрах працювало 17 із 32 осіб, понад 50% усіх викладачів інституту із науковими ступенями чи вченими званнями, а на всіх спеціальних кафедрах із 85 викладачів лише 15 мали наукові ступені і вчені звання. У найгіршому стані перебував факультет культурно-освітньої роботи, де із 52 викладачів тільки 8 (15%) мали наукові ступені і вчені звання, а з 5-ти спеціальних кафедр факультету на двох — теорії музики і фортепіано, народних інструментів — не було жодного кандидата наук чи доцента.

Загальний науковий ценз науково-педагогічного складу інституту становив усього 27%.

Зрозуміло, що подальший розвиток ХДІК як вищого навчального закладу потребував кардинальних змін у підході до наукової роботи викладачів, висуваючи на перший план підготовку та захист кандидатських і докторських дисертацій. Однак відсутність власної аспірантури, неможливість здобувачів складати кандидатські іспити у своєму інституті суттєво гальмували цей

процес. Керівництво ХДІК намагалося максимально використувати можливості навчання викладачів і випускників інституту в аспірантурі провідних профільних вищих навчальних закладів, переважно Московського державного інституту культури (МДІК). За попередніми даними за період з 1964 по 1991 рр. завдяки навчанню в аспірантурі МДІК майже 30 викладачів інституту підготували й успішно захистили кандидатські дисертації. Підготовка фахівців вищої кваліфікації для ХДІК здійснювалася також в аспірантурах Київського державного інституту культури*, Харківського державного університету ім. О. М. Горького, інститутів АН УРСР та СРСР.

З 1964 р. у ХДІК розпочали друк республіканського міжвідомчого науково-методичного збірника «Бібліотекознавство і бібліографія», відповідальними редакторами якого були М. С. Демченко (до 1972 р.), а потім Є. П. Тамм. Протягом майже 30 років це був єдиний в Україні фаховий збірник, на сторінках якого друкувалися статті з актуальних проблем книгознавства, бібліотекознавства, бібліографознавства, бібліотечної освіти. Усього вийшло друком 32 випуски збірника [3, с. 15]. Видавався в інституті і збірник «Культурно-освітня робота» [2, арк. 125]. На сторінках збірників викладачі могли без жодних перешкод розміщувати статті з результатами своїх наукових досліджень, що прискорювало процес підготовки і захисту дисертацій. Щоправда, принаймні в перші роки виходу друком збірок, викладачі ХДІК недостатньо використовували можливості для оприлюднення власних результатів досліджень. Так у «Звіті про роботу ХДІК у 1966–1967 навчальному році» зазначалося, що в 3–5-му випусках «Бібліотекознавства і бібліографії» лише три дисертанти опублікували по одній статті [4, арк. 126].

Постійний контроль ректоратом процесу підготовки викладачами дисертаційних досліджень, зорієнтованість самих викладачів на втілення своїх наукових здобутків, наукових публікацій, так і кандидатських та докторських дисертацій, уже в перше десятиріччя існування ВНЗ у новій якості — інституту культури, забезпечили певні результати. За період з 1964 по 1974 рр. викладачі, аспіранти ХДІК захистили 22 дисертації, із них 2 докторські і 20 кандидатських. У 1969 р. завідувач кафедри культурно-освітньої роботи Г. Й. Чернявський захистив докторську дисертацію «Рабочее движение в Болгарии в период временной, частичной и относительной стабилизации капитализма» (1925–1929 гг.) [5, арк. 16], а в 1973 р. завідувач кафедри режисури В. К. Айзенштадт захистив докторську дисертацію «Русская советская историческая драматургия», й одержав науковий ступінь доктора мистецтвознавства [6, арк. 40]. З появою перших в історії інституту власних

докторів наук почалося формування двох нових напрямів наукових досліджень — болгаристики й історії та теорії мистецтв.

Що стосується захищених кандидатських дисертацій, то переважна їх більшість була спрямована на подальшу розробку проблем вітчизняного бібліотекознавства і бібліографознавства, книгознавства та видавничої справи, діяльності клубних установ, історії культури і культурно-освітньої роботи; дослідження суспільно-політичних процесів у СРСР і Україні.

Різним аспектам бібліотечно-бібліографічної та видавничої діяльності присвячені дисертації С. І. Волкової «Развитие и управление массовых библиотек РСФСР в годы второй пятилетки (1932–37)» (1968 р.); З. В. Гімальдінової «Становление и развитие сельских библиотек в Украине (1917–1959)» (1974 р.); Л. С. Іллічової «Библиографирование произведений основоположников марксизма-ленинизма и документов КПСС в указателях историко-партийной тематики» (1968 р.); Д. А. Кумок «Система каталогов и картотек областных детских библиотек (на материалах Украинской ССР)» (1971р.); Т. О. Скрипник «Коммунистическая партия — организатор издательского дела на Украине (1917–1920 гг.)» (1969 р.); О. І. Коломійченко «Издание и распространение произведений основоположников марксизма-ленинизма на Украине (1917–1920 гг.)» (1966 р.) та ін.

Дослідження окремих аспектів культурного будівництва та культурно-освітньої роботи набуло висвітлення в дисертаціях О. О. Мірошника «Деятельность политпросветучреждений по коммунистическому воспитанию трудящихся УССР (1926–1929 гг.); С. О. Піналова «Политико-просветительная работа Московской губернской комсомольской организации в восстановительный период (1921–1925 гг.)» (1967 р.); В. М. Шейка «Развитие системы государственного руководства культурным строительством (Из истории Наркомпроса РСФСР 1926–1932 гг.)» (1972 р.); А. Ф. Воловика «Пути повышения эффективности наглядной пропаганды и агитации клуба» (1972 р.) [7].

Різним аспектам філософії, політекономії, історії КПРС, літературознавства присвячено дисертації В. В. Гаряєва, І. Н. Гальперіна, М. О. Малиновського, Г. Я. Мамалуй, Л. М. Стеценко, Є. П. Тамма, С. Н. Трушевського, З. П. Школьнікової, В. П. Южаквої.

Таким чином, на початок 1974/75 навчального року в ХДІК працювало 2 доктори наук, професори, 1 професор, 44 кандидати наук (із них 27 доцентів), 3 доценти без наукового ступеня [8, арк. 1–7]. У порівнянні з 1964 р. їх чисельність збільшилася в півтора рази (з 32 до 50). Але за це десятиріччя значно збільшилася і чисельність штатних викладачів — з 119 до 195, що

привело навіть до незначного зниження загального наукового цензу професорсько-викладацького складу інституту — з 27% у 1964 р. до 25% у 1974 р. І тільки в наступні роки, із середини 1970-х до здобуття Україною незалежності в 1991 р., відбулося не тільки значне збільшення кількості штатних викладачів з науковими ступенями чи вченими званнями, але й суттєво розширився спектр наукових досліджень. Було створене підґрунтя для подальшого формування власних наукових шкіл.

З 1975 по 1991 рр. викладачами ХДІК була захищена одна докторська дисертація (у 1985 р. завідувач кафедри економічної історії і теорії Е. Л. Лортікян захистив докторську дисертацію «Возникновение и пути формирования системы народно-хозяйственного планирования в УССР (1917–1932) [9, арк. 78] та 73 кандидатські дисертації. Тематика дисертаційних досліджень була перш за все пов'язана з основними напрямками наукової діяльності як спеціальних, так і загальноінститутських кафедр. Викладачі спеціальних кафедр бібліотечного факультету продовжили розробку проблем бібліотекознавства: В. А. Мільман «Становление советского библиотековедения как общественной науки (1917–1925 г.г.)», Т. П. Самійленко «Сеть государственных массовых библиотек Украинской ССР. Основные направления развития (1959–1979 г.г.)»; О. М. Хропач «Проблемы библиотечного обслуживания промышленности региона (на материалах Украинской ССР)», Т. Х. Кім «Проблемы совершенствования массовой работы библиотек среди молодежи (на примере крупного города)», Н. П. Бурая «Клубы по интересам и любительские объединения при библиотеках как формы пропаганды книги и руководства читателем»; вітчизняної та закордонної бібліотечної освіти Є. А. Медведєва «Высшее библиотечное образование в ССР: проблемы формирования профиля (история, современное состояние, перспективы)», Є. М. Тодорова «Формування системи безперервної бібліотечної освіти в Народній Республіці Болгарії» та ін.

Суттєвим внеском у розробку нагальних проблем вітчизняного бібліографознавства стали кандидатські дисертації І. О. Вовченко «Становление советской библиографии в УССР (1917–1929)», Н. Ф. Колосової «Библиографические и типологические исследования технической книги Украинской ССР (1926–1932 гг.)», В. К. Удалової «Отражение национального аспекта социальной жизни в библиотечно-библиографической классификации (на опыте внедрения ББК в библиотеках Украинской ССР)», С. С. Шматової «Становление и развитие советской рекомендательной библиографии по педагогике», І. М. Андрєєвої «Интернациональные тенденции в литературной библиографии»,

Л. М. Білан «Совершенствование методики библиографирования историко-партийных мемуаров».

Проблемам комплектування бібліотечних фондів, удосконаленню системи каталогів присвячені дисертаційні дослідження Н. М. Кушнарєнко «Координация комплектования фондов в условиях централизации сети государственных массовых библиотек», М. П. Васильченка «Современные проблемы комплектования фондов детских библиотек», В. В. Сєдих «Каталоги и картотеки централизованной библиотечной системы: свойства структура и пути совершенствования», Г. П. Терентєвої «Унификация системы каталогов и картотек областных юношеских библиотек», В. О. Погорєлової «Идеологическая направленность организации систематического каталога. Проблемы теории и практики». Зацікавленість серед фахівців викликала дисертація М. А. Низового «Становление и развитие советской статистики печати на Украине (1917–1936)». Усього ж у зазначений період викладачі випускових кафедр бібліотечного факультету захистили 22 кандидатські дисертації [7].

Викладачі факультету культурно-освітньої роботи продовжили дослідження діяльності клубних установ в умовах радянського суспільства (А. В. Гладких «Взаимодействие клуба и комсомола в интернациональном воспитании молодежи», А. В. Донцов «Общественное мнение как средство воспитания общественного долга в клубных учреждениях», В. П. Крєстьянов «Возрастание роли клубных учреждений Киргизии в коммунистическом воспитании трудящихся в период развитого социализма и строительства коммунизма», П. М. Курячий «Педагогические условия совершенствования работы клубов по трудовому воспитанию сельского населения», Ю. М. Нагорний «Наглядность как средство повышения эффективности лекционной пропаганды в клубе», В. Ю. Тополєвський «Совершенствование системы повышения квалификации клубных работников как важное звено перестройки культурно-просветительной работы (на материалах Украинской ССР», Т. В. Босєнко «Совершенствование деятельности клубных объединений по патриотическому воспитанию участников»); окремих аспектів культурного життя СРСР та країн так званого «соціалістичного табору» (Л. В. Анучина «Сельская интеллигенция и ее роль в повышении культуры села развитого социалистического общества», В. П. Камишнікова «Совместная деятельность КПУ и общественных организаций по интернациональному воспитанию трудящихся Украины (1926–1932 гг.)», І. Ф. Плотніченко «Пути совершенствования деятельности народных музеев по воспитанию подрастковой молодежи на революционных, боевых и трудовых традициях», М. П. Вєжинський «Свободное время

молодежи ЧССР и проблемы его организации средствами КПР», О. В. Кравченко «Югославско-советское сотрудничество в области культуры (1955–1985)» та ін.).

Цікавими і важливими для майбутнього становлення вищої мистецької освіти в ХДАК стали дисертаційні дослідження в галузі музичного мистецтва Є. О. Бортника «Формирование и развитие домрового искусства на Украине в аспекте русско-украинских музыкальных связей», І. І. Гулеско «Хор в квантово-ораториальних произведениях Г. В. Свиридова: принципы хорового мышления», І. С. Польського «Колядные циклы на Украине и в Белоруссии — их преестественные связи с новой социалистической обрядностью», О. Г. Рощенко «Историко-социальные типы функционирования музыкально-культурного наследия в композиторском творчестве». Проблеми театрознавства та театрального мистецтва висвітлювалися в працях А. З. Житницького «Актуальные проблемы теории драматургии цирка: Драматургия коверной клоунады — генезис, эволюция, типология, композиционные приемы и современное состояние», А. І. Кулішенко «Харьковский театр Революции — Харьковский театр имени Ленинского комсомола в театральном процессе Украины 30-х годов», М. П. Линника «Музыка в классической драматургии: (К проблеме традиций и новаторства в украинском сценическом искусстве)».

Значно розширилася тематика наукових досліджень, які здійснювалися фахівцями кафедр загальної історії, історії та теорії культури. Окрім традиційної розробки окремих проблем вітчизняної історії, чому присвячені кандидатські дисертації Г. В. Згурського, І. С. Плахтія, Г. Ф. Зубкова, І. К. Бойченко, виходять друком праці з новітньої історії Болгарії, Великобританії, Іспанії (М. М. Каністратенка «Пропаганда идей марксизма-ленинизма в изданиях революционных организаций Болгарии (1926–1934 г.г.)», З. І. Алфьорової «Ультраправые организации Великобритании в период между мировыми войнами», А. А. Камшукова «Национально-революционная война испанского народа 1936–1939 гг. и советская общественность», В. В. Зінченка «Французская коммунистическая партия — организатор и руководитель массовых кампаний против территориально-административной реформы (1959–1969)»). [7, с. 6, 113, 131, 145].

Деякі дисертаційні дослідження висвітлюють проблеми літературознавства (І. В. Зборовця, Л. С. Мітіної, Н. М. Сімейкіної, Л. Х. Танкієвої), мовознавства (В. С. Синельникова та С. В. Частника), філософії (М. В. Дяченка, Є. В. Левченко, В. Г. Шадурського та ін., усього 9 кандидатських дисертацій); економічної історії та теорії (докторська дисертація Е. Л. Лортікіяна, кандидатські роботи О. П. Соболевої, Л. Г. Шкодінної та ін., усього 6 робіт).

Отже, переважна більшість дисертаційних досліджень за своєю тематикою тісно пов'язана з навчальним процесом в інституті, тими фундаментальними чи спеціальними дисциплінами, які викладачі-науковці читали студентам. Ще одна цікава особливість наукової діяльності професорсько-викладацького складу ХДІК — це її українознавча спрямованість: 17 кандидатських дисертацій (майже 15% від загальної кількості захищених робіт у 1975–1991 рр.) присвячені дослідженню історії та культури України.

На 01.09.1991 р. в інституті функціонували 23 загальноінститутські та спеціальні кафедри:

1. Політології — 7 осіб (5 канд. наук, доц.).
2. Економічної історії і теорії — 5 осіб (1 д-р наук, проф., 4 канд. наук, доц.).
3. Філософії — 10 (7 канд. наук, доц.).
4. Загальної історії — 10 (1 д-р наук, проф., 8 канд. наук, доц.) та 2 сумісники.
5. Літератури — 8 (4 канд. наук, доц.).
6. Іноземних мов — 13 (2 канд. наук, доц.).
7. Педагогіки і психології — 7 (1 д-р, проф., 2 канд. наук, доц.).
8. Фізичного виховання — 11 (4 канд. наук, доц.).
9. Інформатики і ТЗБР — 10 (9 канд. наук, доц.)
10. Бібліотекознавства — 12 (8 канд. наук, доц.).
11. Бібліотечних фондів і каталогів — 11 (6 канд. наук, доц.).
12. Галузевого бібліографознавства — 8 (1 проф., 4 канд. наук, доц.)
13. Загального бібліографознавства і книгознавства — 9 (1 проф., 4 канд. наук, доц.)
14. Історії і теорії культури — 13 (1 проф., 7 канд. наук, доц.).
15. Режисури — 12 (1 проф., 3 канд. наук, доц.).
16. Хореографії — 7 (1 канд. наук).
17. Культури дозвілля — 11 (1 проф., 4 канд. наук, доц.) сумісники.
18. Мовної майстерності — 7 (1 д-р наук, проф., 2 канд. наук, доц.).
19. Народних інструментів — 15 (4 доц.) + 3 сумісники.
20. Духових інструментів — 12 (1 проф., 2 канд. наук, доц.).
21. Хорового диригування — 10 (1 проф., 3 канд. наук, доц.)
22. Українського народного співу і музичного фольклору — 8 (2 канд. наук, доц.).
23. Музикознавства — 13 (1 канд. наук, доц.) [10, арк. 1-33].

Таким чином, у 1991/1992 навчальному році навчальний процес забезпечували 226 штатних викладачів, 107 із них мали наукові ступені і (чи) вчені звання, що становило 47% від загальної

кількості викладачів. Отже, наполеглива, систематична наукова робота викладачів, постійний (хоча інколи і недостатньо результативний) контроль ректоратом процесу написання дисертаційних досліджень, навіть незважаючи на об'єктивні труднощі, про які вже йшлося раніше, принесли суттєві здобутки. Хоча загальна кількість кафедр значно збільшилася (з 14 до 23), усі вони більшою чи меншою мірою були вкомплектовані викладачами з науковими ступенями і вченими званнями, в той час як у 1964/1965 навчальному році у складі 4-х кафедр не було жодного кандидата наук чи доцента.

Суттєво змінилася і наповнюваність науково-педагогічними кадрами вищої кваліфікації як суто спеціальних кафедр, так і кафедр, які одночасно виконували функції як випускових, так і загальноінститутських (з початком підготовки фахівців за новими спеціальностями «Менеджмент організацій», «Теорія та історія культури», «Музейна справа та охорона пам'яток історії і культури», «Соціальна педагогіка» до останніх належали кафедри теорії та історії культури, загальної історії, економічної історії і теорії, педагогіки і психології). Тепер у штаті 5-ти загальноінститутських кафедр було 22 викладачі з науковими ступенями та вченими званнями (20% від загальної кількості науково-педагогічних працівників вищої кваліфікації), а решта — 80%, 85 осіб — на спеціальних кафедрах. Особливо помітні (і важливі для забезпечення якості навчального процесу) зміни відбулися на факультеті культурно-освітньої роботи, де кількість викладачів з науковими ступенями і вченими званнями вже становила 38% (проти 15% у 1964/1965 навчальному році). Ця ж тенденція простежувалася і на суто мистецьких кафедрах, де науковий ценз підвищився до 30% (перш за все на кафедрах режисури, мовної майстерності, хорового диригування).

Безумовним досягненням науковців інституту став і захист трьох докторських дисертацій: Г. Й. Чернявським (1969 р.), В. К. Айзенштадтом (1973 р.), Е. Л. Лортікяном (1985 р.). У 1989 р. була направлена в докторантуру Московського державного інституту культури один з провідних науковців факультету бібліотекознавства Н. М. Кушнарєнко, яка в 1993 р. захистила там докторську дисертацію «Бібліотечне краєзнавство: теоретико-методологічний аспект» [11, с. 19].

На початок 1991/1992 навчального року в ХДІК працювали 4 доктори наук, 9 професорів, що в найближчі роки дозволило вирішити два кардинальні питання підготовки власних науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації — відкриття аспірантури за 6-ма спеціальностями (1994 р.) та докторантури за 3-ма спеціальностями (1995 р.), двох спеціалізованих учених рад по захисту докторських і кандидатських дисертацій.

Список літератури

1. Архів ХДАК, ф. 1, оп. 1, од. зб. 822. Особова справа Айзенштадт Валерий Ківович. — 99 арк.
2. Архів ХДАК, ф. 1, оп. 1, од. зб. 873. Особова справа Лортикян Ернест Львович. — 144 арк.
3. Архів ХДАК, оп 96–98: Особова справа. Чернявський Георгій Йосипович, ч. 1. — 116 арк., ч. 2 — 54 арк.
4. Архів Харківської державної академії культури (далі — Архів ХДАК). Харківський державний інститут культури : звіт про роботу за 1964–1965 навчальний рік. — 204 арк.
5. Архів ХДАК. Харківський державний інститут культури : звіт про роботу за 1966–1967 навчальний рік. — 206 арк.
6. Архів ХДАК. Харьковский государственный институт культуры : отчет о работе за 1974–1975 учебный год. — 165 арк.
7. Архив ХДАК. Штатный формуляр профессорско-преподавательского состава Харьковского государственного института культуры на 01.09.1991. — 33 арк.
8. Друковані праці викладачів та співробітників Харківської державної академії культури (1947–1998). У 2 ч. Ч. 1 : бібліогр. покажч. / Харк. держ. акад. культури; уклад. : С. В. Євсеєнко, Г. М. Лях, О. М. Онуфрієва, Т. С. Раскіна; за ред. І. О. Вовченко, В. К. Удалової, І. М. Фоменка. — Х. : ХДАК, 2000. — 398 с.; Шейко Василь Миколайович: бібліогр. покажч. : (до 70-річчя від дня народж.) / Харк. держа. акад. культури; уклад. : С. В. Євсеєнко, О. М. Левченко, О. С. Хижна; під наук. ред. Н. М. Кущнарєнко. — Х., ХДАК, 2012. — 212 с.
9. Наталя Миколаївна Кущнарєнко : біобібліогр. покажч. : (до 60-річчя від дня народж.) / Харк. держ. акад. культури ; уклад. : С. В. Євсеєнко, К. О. Литвин, Т. О. Шикаленко ; наук. ред. Т. О. Шикаленко. — Х. : ХДАК, 2010. — 164 с.
10. Про реорганізацію Харківського державного бібліотечного інституту: постанова Ради Міністрів Укр. РСР від 14 листоп. 1964 р. № 1153.
11. Харківська державна академія культури: монографія / В. М. Шейко, М. М. Каністратенко, Н. М. Кущнарєнко. — Х. : ХДАК, 2009. — 196 с.

Надійшла до редколегії 18.12.2012 р.

УДК 002+(651.9:004)

Л. Я. ФІЛІПОВА

**ІСТОРИЯ РОЗВИТКУ ФАКУЛЬТЕТУ
ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ В ХАРКІВСЬКІЙ ДЕРЖАВНІЙ АКАДЕМІЇ
КУЛЬТУРИ**

Розглядаються основні етапи розвитку факультету документознавства та інформаційної діяльності в ХДАК, характеризуються основні напрями діяльності факультету.

Ключові слова: історія, ХДАК, факультет документознавства та інформаційної діяльності, кафедри, викладачі, студенти, аспіранти.